

צ'ארלס יוסט, שרבים ראו בו את האדריכל האמיתי של ההסדר, סתם בשם ארצות הברית. הוא ניקש מן המועצה לרשום לפניו את תוכן ההסדר שהושג.

מילא אהריו מאליק. "אני מציע למועצה להחליט כי תנאי הסדר זה, כפי שעובדו עליידי ארבע החברות הקבועות, מהווים את הפירוש המוסמך, המלא והבלעדי של החלטת המועצה מיום ה-22 בנובמבר 1967"

הלורד קארדון תמך בהצעה והציע להטיל על השגריר גונאר יארינג לערוך סיבוב במזרח התיכון, כדי לשמוע מפי הצדדים אם הם מקבלים את ההסדר. הוא צירף המלצה חמה לכל הצדדים לקבל את ההסדר, שהוא הוגן וצודק, והמביא בחשבון את צרכי הבטחון והאינטרסים של כולם.

הצדפותי הסתפק בכמה דברים כלליים על השלום, והזכיר כי היה זה הגנרל והגנרל שיום הראשונה אה יוזמת הארבע.

נציגי מוצריים וירדן בירכו על ההסדר, אם כי אינו מפסק את כל דרישות הערבים. "למען השלום", אמרו, "וכדי למנוע שפיכות דמים נוספות, תכבד האומה הערבית הדגולה את ההסדר."

הטרי דחה את ההסדר מכל וכל, שפך עליו קיתונות של יצג, דיבר על "קנונייה עולמית של סוכני הציונים והאימפריאליזם כדי לכדא את שאיפת החופש של האומה הפלסטינית". הוא אמר שהאומה הערבית תשחרר בחרב את רמת הגולן.

לבסוף דיבר אבא אבן. מעולם לא נאם נאום כזה. הוא סקר את ההיסטוריה היהודית מאז ימי אברהם אבינו, סיפר באנגלית נהדרת ובמשפטים מפותלים על פרקי ההדר של דברי ימי עמנו, וניאר את מומיות ההשמה של הערבים ונדר על עם ישראל יעמוד בגבורה מול כול נסיון לכפות עליו הסדר שפירושו סוף תקתה הדורות.

כשסיים אבן את דבריו, עכבור שעה 24 דקות, ומחה את הזיעה ממצחו, נטל את זכות הדיבור הנציג הבריטי. האם מותר להציג שאלה אחת לנציג הנכבד של ישראל, שאל בקולו היבש. "מה הם תנאי ההסדר שישראל רוצה בהם?"

אבא אבן נע ככורסתו, הימחם, עילעל בניירות, ולבסוף השיב: "אני מצטער, אך איני מוסמך להשיב על כך."

הסובייטים דורשים סאנקציות

ה לתוך סחבת עלו בתורה. גונאר יארינג ארך שבעה ימים בדיוק. הנסיונות לגרור אותו ביום הראשון, ה-27 ביולי, התייצב יארינג בפני מועצת הבטחון. "עלי להודיע למועצה, סיכם בנימה חסרת רגש, כי ערכתי את הסיבוב המבוקש. הגשתי דו"ח מפורט למוכיר האו"ם, והוא מונח בפני הנציגים הנכבדים.

"המסקנה הסופית היא כי ממשלות הקהילה הערבית המאוחדת, ירדן ולבנון, הודיעו על נכונותן לחתום על חוזה ההסדר, ולבצע אותו על-פי לוח-הזמנים שנקבע עליידי המועצה. לעומת זאת הודיעה ממשלת ישראל כי אינה מקבלת את ההסדר, וכי היא עומדת על דעתה שרק במשאומתן ישיר בין הצדדים יושג שלום-אמת."

פתח את הדיון הנציג הסובייטי. "תשובה הצופה זו של ישראל, אמר. היא סטירת-לחי למשפחת העמים ועלובן לשכל הישר. ברור שמגוי וגמור עם שליטי תל-אביב להחזיק בשטחים שכבשה, גם אחרי שמצפון העולם אמר את דברו. אין ספק שיש כאן סכנה ישירה לשלום העולם,

"לכן, אדוני היושב-ראש", אמר הרופי, "אני מציע בזה להפעיל את הסעיף 7 של מגילת האו"ם."

הדברים נפלו כרעם. סעיף 7 הוא המדובר על הטלת עונשים — והוא הופעל עד כה רק במיקרים בודדים.

צופי הטלחזיה והעתונאים עצרו את נשימתם. הם היו בטוחים כי הנציג האמריקאי יזנק ממקומו, ירויע כי יטיל וטו. לתדהמתם לא זו יוסט במקומו. רק אחרי שדיברו רוב חברי המועצה, שכולם גינו את עמדת ישראל ושכמעט כולם תמכו בהצעה הסובייטית, אמר יוסט מילים קצרות.

"ממשלתי", אמר, "רוחשת אהדה עמוקה לעם הישראלי. הבענו את נכונותנו לערוב, יחד עם שאר המעצמות, לשלומה ולבטחונה. אולם הכבוד שאנו רוחשים לאו"ם, ואחריותנו לעמוקה שלום העולם, מאפילים על כל רגש אחר.

"לפיכך אני מוסמך להודיע כי ממשלתי אינה מתנגדת להצעת הנציג הנכבד מברית-המועצות."

הרגע הגדול של הישיבה היה, לכל הדיעות, כאשר נטלה ראש ממשלת ישראל, הגברת גולדה מאיר, את רשות-הדיבור. בניגוד לנאום אבן בישיבה הקודמת, היה נאומו קצר ורגיש. באנגלית פשוטה, ללא כחל ושרק, הביעה התמרמרות על העהל ההיסטורי הנעשה לעם היהודי, הישוותה אותו לעמדיה-מגנן של העולם בימי היסלר. "אני מבקשת סליחה על שאנחנו קיימים", אמרה בסארקאזם עוקצני, "אבל העם היהודי מסרב לבצע התאבדות מפני שזה נוח למעצמות."

נאום זה עורר ביציע תשואות סוערות, שנמשכו עשר דקות, עד שיו"ר המועצה איים לפנות את היציע.

לאחר-מכן החליטה המועצה פה-אחרי, עם שני נמנעים, לקבל את ההצעה הסובייטית.

ההמשך ידוע. "החלטת ה-27 ביולי", כפי שנודעה בסלנג של האו"ם, הופעלה על-ידי ברית-המועצות.

האמריקאים לא נמלו חלק בפאנקציות, והסתפקו בחלטת אמבארגו כללי על נשק, חומרי-מלחמה ונפט לישראל.

דנשיא מינה ועדה מיוחדת לחקירת "השפעת גורמים מדיניים זרים וקבוצות-לחץ מקומיות על אמצעי-החקשורת ההמוניים", וועדה שנייה לבדיקת "ניצול-לרעה של תרומות פילנתרופיות, משותרות ממס, לצרכים מדיניים של מדינות זרות."

ב-3 באוגוסט הודיע מזכיר האו"ם לכל חברות האו"ם כי בהתאם להחלטת המועצה אסורה אספקת חומרי-מלחמה ונפט לישראל.

ב-8 באוגוסט הודיע מפקד הצי הסובייטי בים-התיכון, האדמיראל ניקולייבין, כי קיבל פקודה מטעם ממשלתו להטיל מצור ימי על נמלי ישראל, לביצוע החלטת האו"ם. כל אוניה המבקשת לעגון בנמל ישראלי תעבור בדיוק, כדי לוודא שאינה נושאת נפט וחומרי-מלחמה.

האדמיראל הודיע כי בא בדברים עם מפקד הצי השישי האמריקאי, ותיאם עימו את הסדרים הרושיים, למניעת תקלות.

ב-10 באוגוסט קראה ממשלת ישראל להדק את החגורה, יהטילה קיצוב על שורה ארוכה של מיצרכים. תוך חודש חדלו מיפעלים רבים מלעבוד, מפאת מחסור בדלק.

ב-17 באוגוסט הופסקה חברות ישראל בכל ועדות האו"ם.

ב-8 בספטמבר קרא אשר פינחס ספיר לכינוס-חירום חסר-תקדים של ויאשי מפלגת-העבודה, בקיבוץ עין-החרוד. על סדר-היום עמדה שאלה אחת: האם להטיל על נציגי המפלגה כממשלה להמשיך בהתנגדות להסדר הכמפי, או להיכנע לו.

במדינה

העם

בועת סבון

המעמד היה חגיגי. מרבית המושבים היו תפוסים. נאומה המדיני של ראש-הממשלה והתייכוח המדיני בעיקבותיו, שפתחו את המושב האחרון של הכנסת השישית לפני פיזורו, נועדו להחזיר תגובה מוחצת ל-מיתקסה המדינית על ישראל הנערכת בחר ושים האחרונים. פקידים ממשלתיים אפילו הבטיחו כי נאומה של גולדה יכיל "פצצה". אולם כשנרמו קולות הנואמים לא היו להם שום הדים. עוד בועת-סבון של ממשל-הליכוד-הלאומי התפקעה.

ניתוק כלי. נאומה המדיני של ראש-הממשלה היה יבש ונעדר תיודשים. הוא המחיש בפעם נוספת עד כמה מנותקת ממשלת-הליכוד-הלאומי מהמציאות הגלובאלית והישראלית.

בעולם מתחוללים מהלכים העשויים לה-רוץ את גורלה של ישראל לעתיד. בישראל עצמה חלו שינויים קיצוניים בדעת-הקהל לגבי בעיות יסודיות. כל אלה לא השתקפו כלל בנאומו של ראש-הממשלה. להיפך, משקיפים זרים התרשמו מהנאום כי ממשל-תישראל החמירה והקשיחה את עמדתה לגבי סיכויי השלום במרחב.

יותר מדכאת מנאום ראש-הממשלה הי-תה התמונה שהצטיירה בכנסת אחרי הנ-אום, בשעת הוויכוח המדיני. בזה אחר זה עלו נואמי הקואליציה על הרוכן. רובם ככולם הוכיחו אותה מידת עיוורון. הם דיברו זה אל זה באותו סיגנון, עם ארסם הרעיונות. לא היה כימעט שום הבלל בין נואם לנאום, מנח"ל ואגודת-ישראל ועד ל-מפ"ם. לא היה שום ויכוח ענייני ביניהם. הדבר היחיד שהומחש בדיון עקר זה, היה הפער העצום בין העם לבין ממשלתו ומרבית נציגיו.

יחסי חוץ

המארינס

לא יבואו

מה מוכן האזרח האמריקאי לעשות למען ישראל? שאלה זו מקבלת חשיבות עצומה, ככל שגוברת המתיחות במרחב. היא הוצגה על-ידי המכון לחקר דעת-הקהל של לואיס האריס, הנחשב כיום ל-רציני עוד יותר ממכון גלופ. התשובה, שהתפרסמה בשבועון החודשות טיים, תשמש מיקלחת קרה למרבית אזרחי יש-ראל.

44% מן הנשאלים השיבו, כי יתמכו בהשגת סיוע אמריקאי לישראל, במיקרה שזו תעמוד "בסכנת כיבוש בידי הער-בים, בעזרת הסובייטים". לעומתם התנגדו 38% להגשת עזרה במיקרה זה.

אבל גם אותם 44% היו זהירים מאוד, בהגדרים את סוג הסיוע שהם היו מוכנים להושיט למדינת-ישראל, ברעג של סכנה עליונה. רק 9% מהנשאלים אמרו שאם יריקה צריכה לשלוח חיילים להצלת יש-ראל.

סיכם האריס: "ברור לחלוטין, שהעם הי-אמריקאי אינו מתחייב כלפי ישראל בהת-חייבות דומה מרחוק להתחייבות שנשלנו על עצמנו כלפי ויאטנאם."

לשם השוואה: באותו מישאל אמרו 64% מהנשאלים שהם יצדדו בהגשת סיוע לגר-מניה המערבית, במיקרה של סכנת כיבו-שה של ברלין המערבית בידי הקומוניס-טים. 36% אף הביעו את דעתם, שבמיקרה זה צריכה ארצם להפעיל את צבאה לצד גרמניה.

יחסים מרחביים

שלום כפוי

מול שלום רצוי

האם התערבות ארבע המעצמות בענייני המרחב היא אסון למדינת-ישראל? האם יש לדחותה כמזימה אנטישמית שפלגה? האם היא הדבר הטוב ביותר שאפשר ל-יחל לו — או רע-במיעוט, אפשרות יחידה של מוצא מן המבוך הסתום הנוכחי? שאלות אלה הוצגו בפני כשלושים איש,

(המשך בעמוד 22)

איכנה בלוחמת-הסדר

כשרון תעמולתי לתגאול

שיטות תגובה מיושנות

מה הפתרון?

עוד שבוע עבר. שבוע שיגרתי במא-ון הביטחוני של אזרחי ישראל.

תריסר חיילים נהרגו בגבולות. המצרים לא פסקו לירות תחזית התעלה. צה"ל ערך פשיטה על גשרי הנלוס. חוליות מתבלים ניסו לחצות את הגבול. אוטובוס עלה על מטען חומר-נפץ. מירדמים. התקפת חבלנים על אל-חמה. מטוסי חיל-האוויר הפציצו בסיס-טיור בירדן. דו-קרב ארטילרי בעמק בית-שאן. ילדים ישנים במיקלסים. הלחיות. כשהמאורעות רודפים זה את זה בקצב שנועני, וחוזרים על עצמם כמדי שבוע, הם מתחילים להיות רק כותרות בעיתונות או במהורות החדשות. פתאום מרחף באחיר ריחו הגורא של הפאטאליזם. "ככה זה חייב להיות", נגזר עלינו.

השבוע, אולי בפעם הראשונה, היתה אוויה זו מוחשית ביותר. ניתן היה לחוש אותה ברחוב, בבתי-הקפה, בבתי-אנשים הפסיקו לצהול למיקרא ידיעה על פשיטת

האם

תגמול נועזת של צה"ל. ליבותריהם התכחצו מכאב כשהופיעו כותרות על אכדן חיים צעירים בהפגנה בניירות התעלה או בהתקפת אל-פתח באל-חמה, ואחר-כך עברו על זה לסדר היום. כאילו שיגרה.

אבל מה שאירע השבוע בחזית הביטחונית של ישראל היה בחלל בלתי שיגרתי. מבלי שהכירות יתנו דעתם על כך, חלו בזירה זו המורות מתחת לפני השטח, ונקודות-מיפנה קיצוניות, שהיוו להן כהדאי השלכות מרחיקות לכת בעתיד. דווקא בשבוע בו החלו להופיע ניצני הפאטאליזם בישראל, היה צורך להתנער מהשיגרה ולעקוב אחר ההתפתחויות.

★ ★ ★

הצחחה מיבצעית - כישיגון תעמולתי

במיכוד האירועים בתוך מלחמת-ה-התשה המתנהלת בין מדינות-ערב לבין ישראל, היו שני מאורעות יוצאי-דופן בין משמעותם: פשיטת צה"ל במצרים העלית, והתקפת אל-פתח על מרחצאות אל-חמה.

בליל יום השני בשבוע שעבר, פשטו יחידות-פושטת של צה"ל הרחק לליבה של מצרים. הם היבלו בשני גשרים: גשר נגיע חמדי, שהיהה מטרה גם בפשיטה צה"ל אל הנילוס לפני הצי שנה, וגשר בלתי גמור ליד העיר העתיקה אידוס. כמרחק של כ-100 קילומטר מסכר אטואן, נוסף לואת, פוצצה חולייה שלישית עמדי-מתחיה של קו המתח העלית בין אטואן לקאהיר.

מבחינה מיבצעית טהורה היתה זו פשוט טה מוצלחת מכל הבחינות. הפושטים חדרו מרחק מאות קילומטרים מהנקודה הקיצונית ביותר שבירי צה"ל, שהו שעות רבות ב-שטח המצרי, מבלי שהבחינו בהם או ניסו לחסמם בבואם או בצאתם. לא היו נפגעים וכל הכוחות חזרו בשלום לבסיסם.

אולם האפקט התעמולתי שהיה צריך ל-לוות פעולה זו, החטיא את מטרתו.

כלפי פנים נועד המיבצע להוכיח שצה"ל מסוגל שוב להכות בלב מצרים, והוריק זריקת מוראל לאזרחי ישראל. מטרה זו לא הושגה, מפני שאיש בארץ לא פיקק ביכול-תו של צה"ל למיבצעים מסוג זה, ומפני שכדי העלית לישראל בשיטת התגמול, יש צורך בפעולה שתגרום נזקים חמורים ל-אויב.

בפשיטה זו אי-אפשר היה לעשות זאת משני טעמים: זק רציני למטרות ששימשו כיעדי הפשיטה היה עלול לגרם לאסון אנו-שי רב-מימדים, כמו הצפת כפרים. והטעם השני הוא ששום פשיטה מסוג זה אינה יכולה עוד לגרום למצרים נזקים כבדים